

6.2.2026

Dnro 747/03.04.04.00.04/2024

Valittaja	Tecsec Oy
Vastapuoli	Kokemäen kaupunki
Kuultava	Sat-Electric Oy
Asia	Hankinta-asia

Päätös, josta valitetaan

Kokemäen kaupungin teknisen- ja ympäristölautakunnan hankintapäätös 17.12.2024 § 97

Asian tausta

Kokemäen kaupunki (jäljempänä myös hankintayksikkö) on ilmoittanut 30.10.2024 julkaistulla kansallisella hankintailmoituksella muun ohella avoimella menettelyllä toteutettavasta Henrikinhovin tilamuutosten pääurakalle alisteisesta sähköurakasta.

Kokemäen kaupungin tekninen- ja ympäristölautakunta on 17.12.2024 tekemällään hankintapäätöksellä § 97 valinnut sähköurakkaan Sat-Electric Oy:n tarjouksen.

Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo on hankintayksikön ilmoituksen mukaan ollut 850.000 euroa.

Valituksenalaista hankintaa koskeva hankintasopimus on allekirjoitettu ja hankintapäätös on pantu täytäntöön.

Asian käsittely markkinaoikeudessa

Valitus

Vaatimukset

Tecsec Oy on vaatinut, että markkinaoikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä. Valittaja on toissijaisesti vaatinut, että markkinaoikeus määrää hankintayksikön maksamaan sille hyvitysmaksuna 11.900 euroa. Lisäksi valittaja on vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa hankintayksikön korvaamaan sen arvonnlisäverottomat oikeudenkäyntikulut 5.444 eurolla viivästyskorkoineen.

Perustelut

Hankintayksikkö on menetellyt avoimuusperiaatteen vastaisesti sekä muita tarjoajia syrjivästi, kun se on sallinut voittaneen tarjoajan osallistumisen hankintamenettelyn valmisteluun. Voittanut tarjoaja on laatinut sähköurakan laskenta-asiakirjoina olleet sähkösuunnitelmat. Voittaneelle tarjoajalle on sähkösuunnitelmia tehdessään mahdollisesti tullut tietoon seikkoja, joiden nojalla urakassa on ollut mahdollista poiketa urakkatarjouksen mukaisesta urakasta. Voittanut tarjoaja olisi tullut sulkea tarjouskilpailusta.

Hankintayksikkö on lisäksi menetellyt hankintasäännösten vastaisesti hyväksymällä voittaneen tarjoajan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen ilman, että tarjoushinnan perusteista olisi esitetty riittävä ja hankintasäännösten mukainen selvitys. Hankintayksikkö ei ole pyytänyt lisäselvitystä hinnoitteluperusteista. Voittanut tarjous on 32,9 prosenttia halvempi kuin tarjousten vertailussa toiseksi sijoittunut tarjous ja 36,5 prosenttia halvempi kuin kolmanneksi sijoittunut tarjous. Urakkaa ei voida toteuttaa kannattavasti, mikäli otetaan huomioon tarvikkeiden kustannukset sekä sähköasennustyön edellyttämä työmäärä. Tarvikekustannusten jälkeen jäävä osuus ei riitä kattamaan työntekijöiden palkka- ja sosiaalikuluja, kun suunniteltu työmäärä arvioidaan alan standardien mukaisesti.

Vastine

Vaatimukset

Kokemäen kaupunki on vaatinut, että markkinaoikeus hylkää valituksen ja velvoittaa valittajan korvaamaan sen arvonnlisäverottomat oikeudenkäyntikulut 5.070 eurolla viivästyskorkoineen.

Lisäksi hankintayksikkö on esittänyt vaatimuksen vuokratulojen menetyksestä sekä rakennustöiden toteuttamisen viivästymisestä aiheutuneen taloudellisen vahingon korvaamisesta.

Perustelut

Voittanut tarjoaja on laatinut vain sähköurakan tekniset suunnitelmat, eikä se ole ollut muutoin mukana hankinta-asiakirjojen laatimisessa tai hankintamenettelyn toteuttamisessa.

Hankintayksikkö on varmistanut tarjoajien tasapuolisen kohtelun ja mahdollisuuden laatia tarjoukset yhtenevien tietojen pohjalta asettaessaan riittävän määräajan tarjousten jättämiselle sekä mahdollistamalla kohteeseen tutustumisen. Kaikki tarjoajat ovat saaneet tekniset asiakirjat osana tarjouspyyntöaineistoa. Tekniset asiakirjat laatinut tarjoaja ei ole saanut sellaisia hankinnan toteuttamiseen liittyviä merkityksellisiä tietoja, joita ei olisi ilmennyt tarjouspyyntöasiakirjoista tai kohteeseen tutustumalla.

Hankintayksikkö on järjestänyt selonottoneuvottelun, jossa on käsitelty voittaneen tarjoajan tarjouksen sisältöä ja hinnan muodostumista. Hankintayksikkö on siten täyttänyt hankintasäännösten mukaisen velvollisuutensa pyytämällä voittaneelta tarjoajalta selvityksen. Hankintayksikölle ei ole syntynyt perusteltua syytä epäillä, etteikö voittanut tarjoaja kykenisi toteuttamaan hankintaa tai että tarjouksen hyväksyminen tarkoittaisi toimitusriskiä.

Kuultavan lausunto

Sat-Electric Oy on esittänyt, että se on laatinut sähkösuunnitelmat tilaajan tarpeiden ja toiveiden mukaan, minkä lisäksi kuultava on kommentoinut omalta osalta urakkarajaliitettä. Kuultava ei ole osallistunut muiden hankinta-asiakirjojen laatimiseen.

Tarjoushinta on perustunut erityisesti tarvikkeiden kilpailuttamiseen ja sitä kautta saatuun hintaettuun, ja lisäksi matkakustannusten puuttumiseen sekä alhaiseen katteeseen.

Vastaselitys

Valittaja on esittänyt, että voittanutta tarjoajaa on suosittu, kun se on sähkösuunnitelman laatimisen lisäksi päässyt osallistumaan urakkarajaliitteen suunnitteluun sitä komentoimalla. Voittaneen tarjoajan poikkeuksellisen alhainen tarjoushinta viittaa siihen, että tarjoajalla on ollut tiedossaan sellaisia seikkoja, joiden perusteella on ollut mahdollista hyödyntää urakkakiinteistöllä olemassa olevia tarvikkeita tai muutoin saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Voittaneella tarjoajalla on ollut olennaisesti pidempi aika kilpailuttaa sen urakassa käyttämät tarvikkeet ja se on jo hankinnan valmisteluvaiheessa päässyt tutustumaan kohteeseen, mikä on kokonaisuutena mahdollistanut sille kilpailuedun.

Tarjouspyynnöstä on puuttunut sähköurakan asiakirjaluettelo, minkä vuoksi kaikilla tarjoajilla ei ole ollut täsmällistä käsitystä urakkaan kuuluvista teknisistä asiakirjoista. Lisäksi tarjouspyyntöasiakirjat ja hankintayksikön tarjousaikana antama vastaus ovat olleet epäselviä siltä osin, sisältyykö

urakkaan uusi ATK-kaappi. Tällä on ollut vaikutusta hintojen muodostumiseen, ja voittaneella tarjoajalla on ollut näiltä osin paremmat edellytykset tarjouksen laatimiseen. Valittaja on sisällyttänyt tarjoukseensa uuden ATK-kaapin, mutta on mahdollista, että voittanut tarjoaja ei ole kaappia sisällyttänyt, koska sillä on ollut asiasta parempi tieto.

Voittaneen tarjoajan selvitys tarjouksen hinnoittelusta on annettu vasta hankintapäätöksen tekemisen jälkeisissä urakkaneuvotteluissa, vaikka sen hinnaltaan halvin tarjous on ollut poikkeuksellisen alhainen verrattuna toiseksi ja kolmanneksi halvimpiin tarjouksiin. Hankintayksikkö ei ole hankintapäätöstä tehdessään voinut varmistua siitä, että voittanut tarjoaja pystyy suorittamaan urakan.

Urakkaneuvotteluista laadittu pöytäkirja on suppea, eikä siitä käy tarkemmin ilmi poikkeuksellisen alhaisen hinnan perusteita eikä hankintayksikön varmistautumista siitä, ettei tarjoajan osallistuminen hankinnan valmisteluun ole vaikuttanut tarjoajien tasapuoliseen kohteluun.

Muut kirjelmät

Hankintayksikkö on esittänyt, että sähkösuunnitteluasiakirjojen asiakirjaluettelon puuttuminen tarjouspyynnöstä ei ole ollut merkittävä puute, eikä se ole vaikuttanut tarjoajien mahdollisuuksiin tehdä vertailukelpoisia tarjouksia. Kaupallisia asiakirjoja urakkasisältöasiakirja mukaan lukien ei ole laatinut voittanut tarjoaja.

Sähkötöiden rakennustapaselityksessä on mainittu uusi ATK-kaappi ja siitä annetut lisätiedot ovat olleet erehdyksestä johtuen ristiriitaisia. Uusi ATK-kaappi on arvonlisäverottomalta arvoltaan vain noin 500 euroa, joten sen merkitys urakkalaskennassa on ollut vähäinen.

Valittajan väite siitä, ettei se ole voinut aloittaa tarjouksen valmistelua ennen rakennuspaikkaan tutustumista, ei ole uskottava, koska asennustarvikkeiden kilpailutus perustuu suunnitelma-asiakirjojen sisältöön. Tarjouskilpailu on aloitettu viipymättä sen jälkeen, kun tekninen ja ympäristölautakunta oli hyväksynyt suunnitteluasiakirjat.

Hankintayksiköllä on laaja harkintavalta sen suhteen, millainen selvityksen tulee olla poikkeuksellisen edullisen tarjouksen osalta kansallisissa hankinnoissa. Hankintasäännökset eivät määrittele tarkasti selvityksen sisältöä, joten hankintayksikkö voi itse päättää, mitä tietoja ja asiakirjoja se vaatii tarjoajalta. Hankintayksikön ei ole tarvinnut kutsua kaikkia tarjoajia selonottoneuvotteluun, jonka tarkoituksena on ollut varmistua siitä, että voittanut tarjoaja on ymmärtänyt tarjouspyynnön ja tarjousasiakirjat oikein, ja tarjoajan kyvystä suoriutua urakasta tarjotulla hinnalla.

Markkinaoikeuden ratkaisu

Hankintayksikön vahingonkorvausvaatimus

Kokemäen kaupunki on vaatinut, että markkinaoikeus velvoittaa valittajan korvaamaan sille valituksesta aiheutunutta vuokratulojen menetystä sekä rakennustöiden viivästymisestä johtunutta taloudellista vahinkoa.

Markkinaoikeus toteaa, että hankintayksikön vaatimuksessa on kyse valittajaa kohtaan esitetystä vahingonkorvausvaatimuksesta. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (hankintalaki) 169 §:n 3 momentin mukaan vahingonkorvausasioissa toimivaltainen tuomioistuin on oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa tarkoitettu kärjäoikeus. Kokemäen kaupungin vahingonkorvausvaatimus on näin ollen jätettävä markkinaoikeuden toimivaltaan kuulumattomana tutkimatta.

Tiedon antaminen asiakirjasta

Valittaja on pyytänyt nähtäväksi sähköurakkasopimuksen, selvityksen siitä, keneltä ja millä asiakirjoin on pyydetty kommentteja ennen hankintamenettelyn aloittamista, sekä Sat-Electric Oy:n sähkösuunnittelua koskevan laskun ja sen aineiston ja tiedot, jonka yhtiö on saanut sähkösuunnitelmien laadintaa varten mukaan lukien mahdollisen toimeksiantosopimuksen.

Markkinaoikeus on 29.9.2025 toimittanut valittajalle Sat-Electric Oy:n ja kaupungin välisen sähköurakkasopimuksen sekä Henrikinhovin asiakirjojen kommentointi -nimisen sähköpostiviestin, urakkaohjelman sekä urakansisältö-, osapuolten yhteiset työmaapalvelut-, työmaan hallinto-, P1-puhtausluokkaohje 29.2.2024- ja turvallisuusasiakirja- nimiset asiakirjat, joita on asiassa saadun selvityksen perusteella lähetetty suunnittelijoille kommentoitavaksi ennen tarjouspyynnön julkaisemista. Tämän lisäksi markkinaoikeus on toimittanut valittajalle vuokrasopimuksen päivittäminen-, tilaluettelo-, Henrikinhovin hankeasiakirja-, Sote-pisteen sähköluokitusvaade- ja suunnittelukokous nro 1–5 pöytäkirjat liitteineen -nimiset asiakirjat sekä Sat-Electric Oy:n suunnittelulaskut. Markkinaoikeus on samalla varannut valittajalle tilaisuuden lausua edellä mainituista asiakirjoista ja pyytänyt valittajaa ilmoittamaan, onko sillä yhä asiassa asiakirjapyyntöä, ja esittämään pyynnölle perusteet.

Koska valittaja ole sille varatusta tilaisuudesta huolimatta antanut asiassa lausumaa tai esittänyt lisävaatimuksia, asiassa ei ole tarpeen lausua valittajan tiedon antamista koskevista vaatimuksista.

Pääasiasratkaisun perustelut

Kysymyksenasettelu ja oikeusohjeet

Asiassa on valituksen johdosta ensin arvioitava, onko hankintayksikkö menetellyt hankintasäännösten vastaisesti jättäessään sulkematta voittaneen tarjoajan tarjouskilpailusta tämän osallistuttua hankinnan valmisteluun. Tämän jälkeen on tarvittaessa arvioitava valittajan väitteitä voittaneen tarjoajan tarjouksen poikkeuksellisen alhaisesta hinnasta.

Hankinnassa on ollut kysymys kansallisen kynnysarvon ylittävästä mutta EU-kynnysarvon alittavasta rakennusurakasta.

Hankintalain 99 §:n mukaan sen lisäksi, mitä I (1–31 §) ja IV (123–174 §) osassa säädetään hankintasopimuksista, tavara- ja palveluhankintoihin, suunnittelukilpailuihin sekä rakennusurakoihin, jotka ovat arvoltaan 26 §:ssä säädetty EU-kynnysarvot alittavia, mutta vähintään 25 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa säädettyjen kansallisten kynnysarvojen suuruisia, sovelletaan hankintalain 11 luvun (99–106 §) säännöksiä.

Hankintalain 100 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on noudatettava hankinnan kilpailuttamisessa sellaista menettelyä, joka on 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen. Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Hankintalain 3 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintamenettely keskeisiltä osin

Hankintayksikkö on pyytänyt tarjouksia Henrikinhovin tilamuutosurakasta 30.10.2024 julkaistulla hankintailmoituksella. Tarjousten antamiselle asetettu määräaika on päättynyt 9.12.2024.

Urakkaohjelman kohdan 1 ”Tietoja rakennushankkeesta” alakohdassa 1.1 ”Rakennuskohde” on ilmoitettu rakennuttajan edellyttävän, että urakoitsija on tutustunut rakennuspaikkaan ennen tarjouksen tekemistä.

Urakkaohjelman kohdan 3 ”Urakan laajuus” alakohdassa 3.3 ”Sivu-urakat” on ilmoitettu, että pääurakkaan alistetaan sivu-urakkana muun ohella sähköurakka.

Urakkaohjelman kohdan 5 ”Asiakirjat” alakohdan 5.1 ”Tarjouspyyntöasiakirjat” mukaan urakan tarjouspyyntöasiakirjat on lueteltu tarjouspyyntökirjeen liitteenä olevassa asiakirjaluettelossa.

Tarjouspyynnön liiteasiakirjaluettelossa on ilmoitettu, että tarjouspyyntöön on liitetty kaupalliset asiakirjat, ARK-asiakirjat, LVI-asiakirjat, SPR-asiakirjat ja sähköasiakirjat.

Urakkaohjelman kohdan 17 ”Tarjous” alakohdassa 17.8 ”Lisätiedot” on ilmoitettu, että mikäli piirustuksissa, työselityksissä tai muissa urakkalaskentapapereissa esiintyy epäselvyyksiä, niistä tulee kirjallisesti ilmoittaa rakennuttajalle viimeistään tarjouspyynnössä esitetyn ajankohtana tarjouspalveluportaalin kautta.

”Työmaan toiminta ja hallinto” -nimisen asiakirjan kohdan 1 ”Yleistä” alakohdassa 1.3 ”Suunnittelijat, asiantuntijat” on sähkösuunnittelusta vastaavaksi tahoksi ilmoitettu Sat-Electric Oy sekä lisäksi nimetty muiden aliurakoiden vastuutahot.

Osapuolten yhteiset työmaapalvelut -nimisen asiakirjan kohdan 2 ”Osapuolten yhteisten työmaapalvelujen urakkarajat” alakohdassa 2.2 ”Työmaapalvelut” on ilmoitettu, että työmaapalvelujen osalta on kullekin urakkamuodolle erikseen määritelty siihen kuuluvat tehtävät, suoritukset ja kustannusvastuut.

Hankintayksikkö on valinnut 17.12.2024 tekemällään hankintapäätöksellä Henrikinhovin muutostöiden sähköurakoitsijaksi Sat-Electric Oy:n.

Hankintayksikkö on hankintapäätöksen tekemisen jälkeen järjestänyt urakkaneuvottelun voittaneen tarjoajan kanssa.

Asian arviointi

Hankintayksikkö on saanut Henrikinhovin tilamuutosurakan sähköurakasta kuusi tarjousta. Tarjouskilpailun on voittanut tarjoaja, joka on nimetty tarjouspyyntöasiakirjoissa sähkösuunnittelun vastuutahoksi ja siten myös osallistunut urakan sähkösuunnitelmien laatimiseen.

Valittaja on esittänyt hankintayksikön menetelleen virheellisesti sallimalla voittaneen tarjoajan osallistumisen tarjouskilpailuun, vaikka voittaneella tarjoajalla on valittajan mukaan ollut asemansa johdosta enemmän tietoa hankinnan kohteesta ja pitempi aika valmistella tarjoustaan, minkä seurauksena hankintamenettely ei ole ollut omiaan turvaamaan tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua. Valittaja on erityisesti esittänyt, että voittaneella tarjoajalla on ollut mahdollisuus kommentoida hankkeen urakkarajoja ja tutustua rakennuskohteeseen etuajassa. Voittaneella tarjoajalla on ollut tästä syystä enemmän aikaa kilpailuttaa urakassa tarvitsemiaan työkaluja ja antaa tarjouksensa poikkeuksellisen alhaisella tarjoushinnalla. Tarjouspyyntöasiakirjojen ja hankintayksikön antaman vastauksen välillä on lisäksi ollut ristiriita ATK-kaapin sisältymisestä urakkaan, mikä on myös antanut voittaneelle tarjoajalle etulyöntiaseman tarjouksen laatimisessa. Valittaja on edelleen esittänyt, että hankintayksikkö on menetellyt virheellisesti jättäessään vaatimatta voittaneelta tarjoajalta hinnaltaan poikkeuksellisen alhaiseksi katsottavan tarjouksen hinnoitteluperusteista selvitystä.

Hankintayksikkö on esittänyt, että voittanut tarjoaja on laatinut ainoastaan sähkösuunnitelmat, eikä se ole osallistunut muutoin hankintamenettelyn toteuttamiseen tai tarjouspyyntöasiakirjojen laatimiseen. Hankintayksikkö on varmistanut tarjoajien tasapuolisen kohtelun asettamalla riittävän määräajan

tarjousten antamiselle ja mahdollistamalla kohteeseen tutustumisen. Hankintayksikön mukaan kaikki tarjoajat ovat saaneet samat tekniset asiakirjat tarjouspyyntöaineistona, eikä sähkösuunnitelmien laatijalla ole ollut hallussaan mitään sellaisia merkityksellisiä tietoja, joita ei olisi ollut myös muiden tarjoajien saatavilla tarjouspyyntöasiakirjoista tai tutustumisella rakennuskohteeseen. Hankintayksikön mukaan yksittäisen ATK-kaapin arvo on niin vähäinen suhteessa hankinnan kokonaisarvoon, ettei siitä esitetyistä ristiriitaisista tiedoista ole voinut muodostua etua voittaneelle tarjoajalle. Hankintayksikkö on lisäksi esittänyt, että se on hankintapäätöksen jälkeen järjestämässään selonottoneuvottelussa saanut riittävät tiedot voittaneen tarjouksen hinnoitteluperusteista ja voittaneen tarjoajan kyvystä toteuttaa hankinta.

Kuultava on esittänyt, että se on osallistunut hankintamenettelyn valmisteluun vain sähkösuunnitelmat laatimalla ja urakkarajoja kommentoimalla. Kuultavan mukaan sen alhainen tarjoushinta on perustunut erityisesti tarvikkeiden kilpailuttamiseen ja sitä kautta saatuun hintaetuun, matkakustannusten puuttumiseen sekä alhaiseen katteeseen.

Markkinaoikeus toteaa, että tarjoajan osallistuminen hankinnan valmisteluun ei sellaisenaan ole hankintasäännösten vastaista. Hankintayksikön on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei tällainen osallistuminen vaaranna hankintamenettelyn avoimuutta tai tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteiden toteutumista.

Euroopan unionin tuomioistuin on 3.3.2005 antamassaan tuomiossa *Fabricom* (C-21/03 ja C-34/03, EU:C:2005:127, 29–31 kohta) todennut, että tarjoajan osallistuminen hankinnan valmisteluun voi jo sinänsä synnyttää eturistiriidan riskin, koska tällainen tarjoaja saattaa voida vaikuttaa tarjouskilpailun ehtoihin itselleen edullisella tavalla riippumatta siitä, onko hänellä ollut siihen nimenomaista aikomusta. Unionin yleinen tuomioistuin on sittemmin 13.10.2015 antamassaan tuomiossa *Intrasoft International SA* (T-403/12, EU:T:2015:774, 76 ja 83 kohta) lausunut, että hankintaviranomaisilla ei ole mitään ehdotonta velvollisuutta sulkea järjestelmällisesti pois eturistiriitatilanteessa olevia tarjoajia, koska tällainen poissulkeminen ei ole perusteltua silloin, kun on mahdollista näyttää toteen, että eturistiriitatilanne ei ole vaikuttanut niiden käyttäytymiseen tarjouspyyntömenettelyssä eikä aiheuta todellista riskiä sellaisten menettelytapojen esiintymisestä, jotka ovat omiaan vääristämään kilpailua tarjoajien välillä. Eturistiriitatilanteessa olevan tarjoajan sulkeminen pois on sitä vastoin välttämätöntä, kun ei ole asianmukaisempaa keinoa, jolla pystyttäisiin estämään kaikenlainen tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja avoimuusperiaatteen loukkaaminen. Pelkkä eturistiriidan mahdollisuus ei riitä, koska mainittu riski on todella todettava käsiteltävässä asiassa. Unionin tuomioistuimen asiassa C-538/13 *eVigilo* antaman tuomion (EU:C:2015:166) 37 kohdassa on todettu, että asiantuntijan puolueellisuuden toteaminen edellyttää erityisesti tosiseikkojen ja todisteiden arvioimista, mikä kuuluu hankintaviranomaisten toimivaltaan. Tuomion 41 kohdan mukaan asiantuntijan puolueellisuus voidaan todeta pelkästään objektiivisen tilanteen perusteella.

Markkinaoikeus toteaa, että vaikka kansallisiin hankintoihin ei lähtökohtaisesti sovelleta unionin oikeutta tai julkisia hankintoja koskevia direktiivejä, unionin oikeuskäytännöllä on kuitenkin ohjaava merkitys arvioitaessa yleisiä hankintaoikeudellisia periaatteita, kuten yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun periaatetta sekä avoimuusperiaatetta. Nämä periaatteet on ilmaistu myös kansallisia hankintoja koskevassa hankintalain 11 luvussa, ja niiden sisältöä voidaan tulkita johdonmukaisesti suhteessa unionin oikeuskäytäntöön.

Edellä kuvatuista tarjouspyyntöasiakirjoista ilmenee, että Sat-Electric Oy on ilmoitettu sähkösuunnittelusta vastaavaksi tahoksi. Sat-Electric Oy:n valmistelutoimet ovat kohdistuneet hankinnan teknisiin asiakirjoihin sisältyvien sisä- ja ulkotilojen sähköpiirustusten, sähkötöiden rakennustapaselityksen sekä valaisinluettelon laatimiseen. Markkinaoikeus toteaa, että voittanut tarjoaja on laatinut lähes kaikki sähkösuunnittelua koskevat tekniset asiakirjat. Todetut suunnitteluasiakirjat ovat olleet kysymyksessä olevan hankinnan ja tarjousten laatimisen kannalta keskeisiä.

Tarjouspyyntöasiakirjoista ilmenevällä tavalla kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta on perustunut yksinomaan halvimpaan hintaan. Tarjouspyyntöasiakirjoissa ei ole ollut laadullisia vertailuperusteita tai muita hankinnan kohteen kilpailuttamiseen liittyviä ehtoja. Myöskään työkalujen kilpailuttaminen ei ole liittynyt tarjouspyyntöasiakirjojen ehtoihin, vaan on ollut niistä kokonaan erillinen toimenpide. Markkinaoikeus toteaa, ettei voittaneen tarjoajan voida katsoa saaneen hankintasäännösten vastaista kilpailuetua pelkästään sähkösuunnittelua koskevien teknisten asiakirjojen laatimisella, koska kilpailuedun olemassaolo ei voi edellä mainitun unionin oikeuskäytännön mukaan perustua pelkkään mahdollisuuteen kilpailuedun olemassaolosta, ja siten esimerkiksi varhaisempaan mahdollisuuteen tutustua tarjouspyyntökirjoihin, vaan arvioinnin on oltava objektiivista ja konkreettista sekä perustuttava näyttöön tosiasiallisesta kilpailun vääristymisestä.

Asiassa saadun selvityksen mukaan osana tavanomaista suunnittelun laadunvarmistusprosessia kullekin osa-urakan suunnittelusta vastanneelle taholle on ennen tarjouspyynnön julkaisemista annettu mahdollisuus kommentoida työmaapalveluja koskevan liiteasiakirjan sisältöä, jossa on erikseen määritelty urakkarajat. Urakkarajoja koskeva määrittely on kuitenkin kohdistunut pääosin käytännön järjestelyihin, kuten eri urakoitsijoiden väliseen työnjaon täsmentämiseen, vastuusuhteiden selkeyttämiseen ja kustannusten jakamiseen. Markkinaoikeus toteaa, että kyse on ollut tavanomaisista työmaatoimintaa koskevista järjestelyistä, joilla ei ole ollut vaikutusta hankinnan tekniseen sisältöön eikä tarjousten vertailukelpoisuuteen, eikä siten ole perusteita arvioida, että kommentointi olisi antanut yksittäiselle tarjoajalle kilpailuetua. Myöskään se, että urakkarajoja sisältävää asiakirjaa ei ole toimitettu valittajalle erikseen kommentoitavaksi, ei osoita syrjivää tai epätasapuolista menettelyä. Hankintayksikön asiassa esittämän mukaan ja tarjouspyyntöasiakirjoista ilmenevällä tavalla tekniset asiakirjat ja tarkistusmenettelystä laadittu asiakirja on sittemmin julkaistu osana tarjouspyyntöasiakirjoja. Lisäksi kaikilla tarjoajilla on ollut yhtäläinen mahdollisuus tutustua näihin asiakirjoihin ja kommentoida niitä tarjouspyynnössä asetetussa määräajassa.

EU-hankintojen osalta on tarjoajan osallistumista hankinnan valmisteluun koskevan hankintalain 66 §:n esitöissä (HE 108/2016 vp s. 164) muun ohella todettu, että hankintayksikön on erityisesti varmistettava, ettei valmisteluun osallistuneelle taholle synny kilpailua vääristävää etulyöntiasemaa. Tällainen varmistaminen voi tapahtua esimerkiksi siten, että hankintayksikkö saattaa muut tarjoajat tiedollisesti samalle tasolle ja varaa riittävän pitkän määräajan tarjousten antamiselle. Vaikka nyt on kysymys kansallisesta hankinnasta, voidaan esitöissä mainittuja varmistustoimenpiteitä pitää yleisesti soveltuvina menettelyinä tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaamiseksi myös kansallisissa hankintamenettelyissä.

Hankinta-ilmoituksesta ja tarjouspyynnöstä ilmenee, että tarjousten jättämiselle on varattu hieman yli viisi viikkoa aikaa. EU-hankinnoista poiketen kansallisissa hankinnoissa ei ole erikseen säädetty aikarajaa tarjousten antamiselle. Markkinaoikeus toteaa, että hankintayksikkö on varaamalla riittävän pitkän ajan tarjousten antamiselle voinut osaltaan varmistaa, että kaikki tarjoajat saavat mahdollisuuden perehtyä huolellisesti tarjouspyyntöasiakirjoihin ennen tarjoustensa jättämistä.

Asiassa saadun selvityksen perusteella tarjouskilpailu on käynnistetty välittömästi suunnitteluasiakirjojen valmistumisen jälkeen, minkä johdosta hankinnan valmisteluun osallistuneille tahoille ei ole voinut muodostua merkittävää ajallista etulyöntiasemaa asiakirjoihin perehtymisen osalta. Edellä kuvatusa urakkaohjelmasta ilmenee lisäksi, että tarjoajien on edellytetty tutustuvan rakennuskohteeseen. Tarjouskilpailun avaamisen myötä kaikilla tarjoajilla on siten ollut yhtäläinen mahdollisuus käydä rakennuskohteessa ja arvioida kohdetta ennen tarjousten jättämisen määräaika.

Edellä todetut seikat huomioon ottaen asiassa ei ole perusteita katsoa, että voittanut tarjoaja olisi hankintamenettelyn valmisteluun osallistumalla voinut saada jotain sellaisia hankinnan toteuttamiseen liittyviä merkityksellisiä tietoja, joita ei olisi ilmennyt tarjouspyyntöasiakirjoista tai kohteeseen tutustumalla. Tarjoajien mahdollisuuksiin tehdä vertailukelpoisia tarjouksia ei ole myöskään voinut olennaisesti vaikuttaa sähkösuunnitteluasiakirjojen asiakirjaluettelon puuttuminen tarjouspyynnöstä tai ristiriitaiset tiedot yksittäisen ATK-kaapin sisällyttämisestä sähköurakkaan. Markkinaoikeus katsoo siten, ettei voittanut tarjoaja ole saanut valittajaan tai muihinkaan tarjoajiin nähden sellaista etua, että se olisi vaarantanut tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun kyseessä olevassa tarjouskilpailussa.

Markkinaoikeus toteaa lisäksi, ettei kysymyksessä olevaan EU-kynnysarvot alittavaan kansalliseen hankintaan sovellettavista hankintalain 11 luvun säännöksistä ilmene, että hankintalain II osaan kuuluvan ja poikkeuksellisen alhaisia tarjouksia koskevan 96 §:n säännöksiä sovellettaisiin EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa. Mainituksessa luvussa ei ole myöskään säädetty erikseen hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten käsittelystä.

Korkein hallinto-oikeus on EU-kynnysarvon alittavaa kansallista hankintaa koskevassa ennakkopäätöksessään KHO 2020:147 katsonut, että hankintalain 100 §:n 1 momentin perusteella hankintayksikön hankintavaltaan kuuluu se, minkälaista hankintamenettelyä se käyttää kansallisen hankinnan

kilpailuttamisessa, kunhan käytettävä menettely kuvataan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Markkinaoikeus toteaa, että hankintayksikkö voi kansallisessa hankinnassa vertailla tarjoukset keskenään ja valita kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tarjouspyynnössä asettamiensa ehtojen mukaisesti ilman velvollisuutta selvittää poikkeuksellisen alhaiseksi katsottavan tarjoushinnan perusteita. Markkinaoikeus katsoo siten, että hankintayksikkö ei ole menetellyt virheellisesti jättäessään pyytämättä selvitystä voittaneen tarjoajan tarjoushinnasta tilanteessa, jossa menettelyä ei ole kuvattu tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Valittaja on lisäksi esittänyt, että urakkaneuvotteluista laadittu pöytäkirja on suppea, eikä siitä käy tarkemmin ilmi poikkeuksellisen alhaisen hinnan perusteita eikä hankintayksikön varmistautumista siitä, ettei tarjoajan osallistuminen hankinnan valmisteluun ole vaikuttanut tarjoajien tasapuoliseen kohteluun.

Markkinaoikeus toteaa, että hankintayksikkö ei ole menetellyt tältäkin osin virheellisesti, koska hankintalain 123 §:ssä säädetty kirjallisen hankintapäätöksen perusteluvelvollisuus ei koske valittajan viittaamaa urakkaneuvottelusta laadittua pöytäkirjaa. Se, että pöytäkirjaan ei ole sisällytetty laajemmin valittajan viittamia perusteluita ei näin ollen osoita hankintalain vastaista menettelyä. Hankintapäätöksestä on ilmennyt tarjousvertailun lopputulos ja perusteet voittaneen tarjouksen valinnalle hankintalain 123 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Johtopäätös

Edellä mainituilla perusteilla hankintayksikkö ei ole menetellyt hankinnassaan valittajan esittämin tavoin hankintasäännösten vastaisesti. Valitus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Hankintalain 149 §:n 2 momentin mukaan hankinta-asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95–101 §:ssä säädetään, ei kuitenkaan 95 §:n 3 momenttia.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos hankintayksikkö joutuisi itse kokonaan vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Valittaja on näin ollen velvoitettava korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut markkinaoikeuden kohtuulliseksi harkitsemalla määrällä. Asian näin päättyessä valittaja saa itse vastata oikeudenkäyntikuluistaan.

Lopputulos

Markkinaoikeus jättää Kokemäen kaupungin vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta.

Markkinaoikeus hylkää valituksen.

Markkinaoikeus velvoittaa Tecsec Oy:n korvaamaan Kokemäen kaupungin oikeudenkäyntikulut 4.000 eurolla viivästyskorkoineen. Viivästyskorkoa on maksettava korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaisesti siitä lukien, kun kuukausi on kulunut tämän päätöksen antamisesta.

Muutoksenhaku

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 165 §:n mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:n 1 momentin nojalla markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Valitusosoitus on liitteenä.

Puheenjohtaja Ville Parkkari

Asian ovat yksimielisesti ratkaisseet markkinaoikeustuomarit Ville Parkkari, Jaakko Ritvala ja Pasi Yli-Ikkela.

Tämä asiakirja on sähköisesti varmennettu tuomioistuimen asianhallintajärjestelmässä.

Tecsec Oy, tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, oikeudenkäyntimaksu 2.120 euroa

Kokemäen kaupunki, tavallisena sähköisenä tiedoksiantona
Sat-Electric Oy, tavallisena sähköisenä tiedoksiantona